

Ph.D. értekezés tézisei

Serratula wolffii (pompás zsoltina) gyökér
ekdiszteroid profiljának vizsgálata

Liktor-Busa Erika

Témavezető: Prof. Báthori Mária

Szeged
2008.

1. Bevezetés

1.1. Az ekdiszteroidok előfordulása, gyógyászati szerepük, szerkezeti diverzitásuk

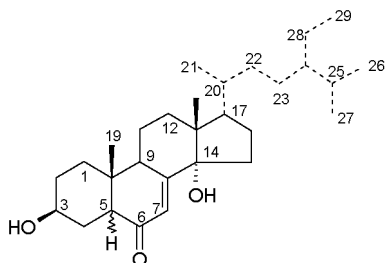
Az ekdiszteroidok a rovarok vedlését, fejlődését szabályozó hormonok. A nagy fajszerű izeltlábú törzsen kívül további gerinctelen fajokban is megtalálhatók. A hatvanas években fedezték fel a rovar ekdiszteroidokkal szerkezeti rokon vegyületeket, a fitoekdiszteroidokat. A növények az ekdiszteroidok leggazdagabb forrásai, mivel nagyságrendekkel nagyobb mennyiségben bioszintetizálják ezeket a molekulákat, mint a rovarok. A fitoekdiszteroidok könnyű hozzáférhetősége a növényekből lehetővé tette farmakológiai hatásainak vizsgálatát. Ezek a kutatások igazolták, hogy az ekdiszteroidok számos fiziológiai folyamatot pozitívan befolyásolnak és toxicitásuk alacsony. Az ekdiszteroidok legjelentősebb hatása a fehérjeszintézis fokozása, amely nem jár együtt a gerinces szteroidokra, illetve analógjaikra jellemző hormonális mellékhatásokkal. A hatásmechanizmus és a metabolizmus emlős, így humán szervezetben is a mai napig tisztázatlan kérdés.

Az ekdiszteroidok rovarokban betöltött élettani szerepük és alacsony emlős toxicitásuk miatt szelektív, környezetbarát inszekticidek fejlesztésének bázisát képezik. Funkcionális analógjaik, a bizacilhidrazinok szerkezeti egyszerűsége és szelektivitása tette lehetővé növényvédelmi felhasználásukat.

Az ekdiszteroidok újonnan felfedezett alkalmazási területe a géntechnológia: emlősökre nézve rendkívül alacsony toxicitású, specifikusan ekdiszteroid receptort indukáló molekulák révén ígéretes exogén inducerek. Az ekdiszteroid receptor emlős sejtekben való hiánya, illetve az ekdiszteroidok könnyű penetrálódása miatt a géntechnológiai területén nagy figyelmet érdemelnek. A fenti előnyök miatt az ekdiszteroid-indukálta génexpresszió humán terápiás célú kontrollált rendszerekben is ígéretes lehet.

Bár a növényvilág mindössze 2%-át vizsgálták ekdiszteroidok jelenlétére, több mint 300 fitoekdiszteroidot azonosítottak növényi forrásokból. Alapvázuk szterán váz (ciklopentano-perhidro-fenantrén), amely 17-es helyzetben β térállású oldalláncot visel. Az ekdiszteroidok jellegzetes szerkezeti tulajdonságai a B gyűrű 7-én-6-on kromofór csoportja és a C/D gyűrű *transz* anellációja. A vázhoz kapcsolódó

hidroxicsoportok száma általában 2-8, tipikus hidroxileződési helyek a 2β -, 3β -, 14α -, $20R$ -, $22R$ és 25 -pozíciók.

1. ábra Az ekdiszteroidok általános szerkezete

1.2. Célkitűzés

Az ekdiszteroid-kutatás, amely a növényvilág szűrővizsgálatát, aktív komponensek azonosítását és a lehetséges felhasználási területek tanulmányozását is magában foglalja, egy fejlődő és megújuló területe a fitokémiának. Ezen tanulmányok alapvető célja, és feltétele az ekdiszteroidok gazdaságos, nagy mennyiségben történő előállítása. Az ekdiszteroidok szintézise, a 20 -hidroxiekdizon kivételével nem megoldott. Az ekdiszteroidok egyedüli előállítási módja a növényekből történő izolálásuk. Az alkalmas növényi forrás magas ekdiszteroid tartalommal ($>1\%$) rendelkezik, nem igényel speciális termesztési körülményeket és biomassa produktuma jelentős. A *Serratula* fajok, köztük a *Serratula wolffii* megfelel a fenti követelményeknek.

A disszertáció fő célkitűzései:

- a, A *Serratula wolffii* gyökér ekdiszteroid összetételének feltérképezése, amely elsősorban új természetes vegyületek azonosítását jelenti.
- b, További cél biológiailag aktív komponensek izolálása:
  - eddig ismeretlen 11α -hidroxiekdiszteroidok azonosítása,
  - magas rovarhormon aktivitással rendelkező komponensek kinyerése, és
  - génexpressziós rendszerekben aktív ekdiszteroidok izolálása.
- c, Ha az izolált vegyületek mennyiségei erre lehetőséget nyújtanak, szerkezet-hatás összefüggések elemzése.

- d, Az ekdiszteroid összetétel vizsgálata lehetővé teszi a fajról, illetve a nemzetségről szerzett ismeretek kibővítését, kemotaxonomiai összefüggések felállítását, és információt nyújthat a bioszintézis utakról.
- e, Célul tűztük ki a korábban alkalmazott izolálási metodika hatékonyságának növelését, egyszerűsítését. Új, gyors izolálási eljárás kifejlesztését, amely más növényi nyersanyagok feldolgozására is alkalmas módszer lehet.

2. Anyagok és módszerek

2.1. Növényi nyersanyag

Az Asteraceae családhoz tartozó *S. wolffii* (pompás zsoltina) föld alatti részét 2003. augusztusában Herencsényben, természetett állományról gyűjtöttük. A mintapéldány S94-es számon a Farmakognóziail Intézetben megtalálható.

2.2. Reagensok és tesztanyagok

Az analitikai tisztaságú oldószereket a Reanal (Budapest, Magyarország), a HPLC tisztaságúakat a Merck (Darmstadt, Németország) szállította. A referencia ekdiszteroidok korábbi izolálási munkánkból származnak. Szerkezetüket és tisztaságukat HPLC vizsgálattal és NMR méréssel igazoltuk.

2.3. Az izolálás során alkalmazott módszerek

Az ekdiszteroidok kivonására metanolt alkalmaztunk. A metanolos kivonat előtisztítását acetonos kicsapással és poliamid oszlopon végzett szilárd fázisú extrakcióval végeztük. Az ekdiszteroidok izolálását az előtisztított kivonatból kromatográfiás módszerek; vákuum RP-CC, RPC és HPLC optimalizált kombinálásával hajtottuk végre. Az elválasztás követésére rétegekromatográfiát használtunk.

2.4. Szerkezetmeghatározás

Az ismert vegyületek azonosítása fizikai és spektroszkópiai tulajdonságaik irodalmi adatokkal való közvetlen összehasonlításán alapult. A referencia

ekdiszteroidokkal történő összehasonlításukhoz normál és fordított fázisú rétegekromatográfiát illetve HPLC-t használtunk fel. Az izolált ekdiszteroidok szerkezetét spektroszkópiai vizsgálatokkal állapítottuk meg. Az alapvető információkat NMR és tömegspektrumaik elemzése nyújtotta. A szerkezetek igazolása ezen spektrumoknak a fő fitoekdiszteroid, a 20-hidroxiekdizon megfelelő spektrumaival való összehasonlításával történt.

3. Eredmények és értékelésük

3.1. Ekdiszteroidok izolálása

Kromatográfias módszerek kombinálásával 10 ismert és 13 új ekdiszteroidot izoláltunk a *S. wolffii* föld alatti részéből. Az ismert vegyületek közül négyet (ponaszteron A, sztahiszteron B, 22-dezoxiintegriszteron A, shidaszteron) elsőként mutattunk ki a *Serratula* genusból. Az izolált ekdiszteroidok szerkezetét az **1. táblázat** és a **2. ábra** mutatja be. Az új természetes molekulákat * jelöli.

3.2. Az izolált ekdiszteroidok jelentősége

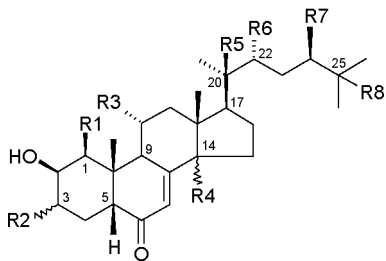
- Biológiaiilag aktív vegyületek kinyerése

Az általunk végzett vizsgálatok is igazolják, hogy a *S. wolffii* értékes forrása a 11α -hidroxi-ekdiszteroidoknak. Az izolált vegyületek közül négy rendelkezik 11α -OH csoporttal, közülük a fő komponens az ajugaszteron C (**10**). A 11α -hidroxishidaszteron (**1**), a serfuroszteron B (**17**) és a 22-dihidro-20-dezoxi-ajugasteron C (**19**) a 11α -hidroxi-ekdiszteroidok új tagjai. A rendelkezésre álló szerkezet-hatás összefüggések alapján a 11α -OH csoport az anabolikus hatás manifesztálódása szempontjából fontos.

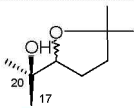
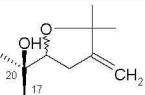
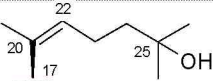

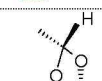
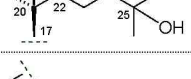
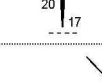
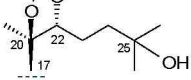
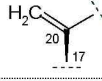
A 7,9(11)-dién szerkezetű ekdiszteroidok, mint a dakrihainanszteron (**4**) erőteljesebb rovarhormon aktivitást mutatnak *Drosophila melanogaster* B₁₁ sejtvonalon, mint a klasszikus 7-én-6-on ekdiszteroidok.

Számos fitoekdiszteroid aktivitását vizsgálták gén-expressziós rendszerekben. A legaktívabb rovarhormonok, az ekdizon és a 20-hidroxi-ekdizon sem mutatott agonista aktivitást emlős sejtekben kifejezett EcR receptoron. Ezzel szemben a ponaszteron A (**5**)-val kezelt sejtekben a génexpresszió növekedését tapasztalták. A *S. wolffii*, az Asteraceae családból elsőként forrása ennek a biológiaiilag aktív molekulának.

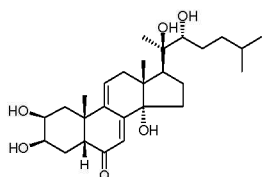
1. Táblázat Az izolált klasszikus 7-én-6-on
ekdiszteroidok szerkezete

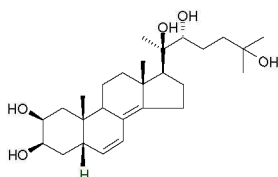
Ekdiszteroid	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8
11 α -hidroxishidaszteron (1)*	H	β OH	α OH	α OH				
2 β ,3 α ,20R,22R,25-pentahidroxi-5 β -14 β -koleszt-7-én-6-on (2)*	H	α OH	H	β H	OH	OH	H	OH
2 β ,3 α ,20R,22R,25-pentahidroxi-5 β -14 α -koleszt-7-én-6-on (3)*	H	α OH	H	α H	OH	OH	H	OH
ponaszteron A (5)	H	β OH	H	α OH	OH	OH	H	H
sztahiszteron B (6)	H	β OH	H		OH	OH	H	OH
14 α ,15 α -epoxi-14,15-dihidrosztahiszteron B (7)*	H	β OH	H		OH	OH	H	OH
makiszteron A (8)	H	β OH	H	α OH	OH	OH	CH ₃	OH
serfuroszteron A (9)*	H	β OH	H	α OH				OH
serfuroszteron B (17)*	H	β OH	α OH	α OH				H
ajugaszteron C (10)	H	β OH	α OH	α OH	OH	OH	H	H
20-hidroxiokdizon (11)	H	β OH	H	α OH	OH	OH	H	OH

Ekdiszteroid	R1	R2	R3	R4	R5	R6	R7	R8
22-dezoxiintegriszteron A (12)	OH	β OH	H	α OH	OH	H	H	OH
shidaszteron (13)	H	β OH	H	α OH				
24-metilén-shidaszteron (15)*	H	β OH	H	α OH				
20,22-didehidrotaxiszteron (16)*	H	β OH	H	α OH				
1-hidoxi-20,22-didehidrotaxiszteron (18)*	OH	β OH	H	α OH				
22-dihidro-20-dezoxi-ajugasteron C (19)*	H	β OH	α OH	α OH			H	H
20-hidroxiiekidizon 20,22-etilidén (20)	H	β OH	H	α OH				
1-hidoxi-22-dezoxi-20,21-didehidro-ekidizon (21)*	OH	β OH	H	α OH		H	H	OH
20-hidroxiiekizon 20,22-monoacetonid (22)	H	β OH	H	α OH				
22-dezoxi-20,21-didehidro-ekidizon (23)*	H	β OH	H	α OH		H	H	OH

2. Ábra Az izolált dién szerkezetű ekdiszteroidok

dakrihainanszteron (**4**)

2 β ,3 β ,20R,22R,25-pentahidroxi-5 β -koleszt-6,8(14)-dién (**14**)*

▪ Kivételes szerkezetű ekdiszteroidok

Két komponens a $2\beta,3\alpha,20R,22R,25$ -pentahidroxi- 5β - 14β -koleszt-7-én-6-on (**2**) és a $2\beta,3\beta,20R,22R,25$ -pentahidroxi- 5β -koleszt-6,8(14)-dién (**14**) ún. protoekdiszteroidok, mivel nem rendelkeznek az ekdiszteroidokra jellemző klasszikus szerkezettel. A **2** komponens a harmadikként felfedezett ekdiszteroid, melynek C/D gyűrű kapcsolódása *cisz.* Szerkezetileg rokon vegyületeket, a 14-epi-20-hidroxi-ekdizon és a 14-epi-ponaszteron A 22-glikozidot, a *S. wolffii*-ből és a *Leuzea chartamoides*-ből izolálták. A C/D gyűrű *transz* anellációját ezidáig az ekdiszteroidok egyik fő jellemzőjének tartották. Így tehát a fenti molekulák felülírják az ekdiszteroidok ezen klasszikus kémiai definícióját.

$14\alpha,15\alpha$ -epoxi-14,15-dihidrosztahiszteron B (**7**) a másodikként izolált ekdiszteroid, amely 14,15-ös helyzetben epoxi csoporttal rendelkezik. Az epoxi csoport ritka az ekdiszteroidok között, eddig összesen öt 14,15- illetve 22,23-epoxi csoportot hordozó ekdiszteroidot izoláltak tengeri mikroorganizmusokból és gombákból. Az első 14,15-epoxi-ekdiszteroid, a gymnaszteon B citotoxikus hatását limfóma sejtvonalon igazolták.

A serfuroszteron A (**9**) és B (**17**) az első ekdiszteroidok, amelyek furán gyűrűt tartalmaznak. A 20-hidroxi-ekdizon (**9**) illetve az ajugaszteron C (**17**) 5-hidroxi-*metil-furfur*állal alkotott acetáljai. Szerkezetileg rokon vegyületeket, a 20-hidroxi-ekdizon és az ajugaszteron C etilidén származékait korábban már más *Serratula* fajokban azonosították.

Szabad 22-hidroxi csoporttal nem rendelkező ekdiszteroidokat, a 20,22-didehidrotaxiszteront (**16**) és az 1-hidropxi-20,22-didehidrotaxiszteront (**18**) izoláltuk a *S. wolffii*-ből. A komponensek biológiai aktivitását *Acyrtosiphon pisum* (Harris) tesztrendszerben vizsgáltuk. A fő fitoekdiszteroid, a 20-hidroxi-ekdizon aktivitásával ($LC_{50} = 1.07$ ppm) összehasonlítva a **16** komponens inaktívnak ($LC_{50} > 100$ ppm) bizonyult, míg a **18** komponens alacsony aktivitást ($LC_{50} = 48.5$ ppm) mutatott. Vizsgálataink megerősítették, hogy a rovarhormon hatás kialakulásához szükséges a 22-es oxigén funkció, és ennek hiánya jelentős aktivitásbeli csökkenéshez vezet. Az 1-hidroxi-22-dezoxi-20,21-didehidro-ekdizon (**21**) és a 22-dezoxi-20,21-didehidro-ekdizon (**23**) szerkezeti izomérjei sorrendben a **18** és a **16** komponenseknek. A fent

bemutatott vegyületek az első ekdiszteroidok, amelyek az oldallánc 20(22) illetve 20(21) helyzetében kettős kötéssel rendelkeznek.

- Az izolált vegyületek jelentősége a bioszintézis szempontjából

Az előzőekben már említett **2** komponens a bioszintézis közti termékének is tekinthető, mivel feltételezhetően a 14-es hidroxileződés az 5 β -H,7-én-6-on rendszer kialakulás után történik. Így a **2** komponens köztiterméke lehet egy tipikus szerkezetű, 14 α -hidroxí csoporttal rendelkező ekdiszteroidnak. A **14** komponens is lehet a bioszintézis prekuzora, mivel a 7-én-6-on kromofór csoport dién szerkezetű szteroidokon keresztül alakul ki. Más szerzők azonban a bioszintézis utolsó mozzanatának tekintik a 2-es, 22-es, 25-ös helyzetű hidroxileződést. Feltételezésünk szerint a felsorolt hidroxileződési reakciók megelőzik a 7-én-6-on rendszer kialakulását, bár hipotézisünk igazolásához további bizonyítékokra van szükség.

- Az izolált vegyületek kemotaxonómiai jelentősége

Az Asteraceae családon belül két nemzetség, a *Leuzea* és a *Serratula* nemzetség ekdiszteroid pozitív. Ezekhez tartozó néhány faj (*L. carthamoides*, *L. integrifolium*, *S. coronata*, *S. tinctoria* stb.) ekdiszteroidokban kiemelkedően gazdag. A *Leuzea* fajok közül a *L. carthamoides* a legjelentősebb ekdiszteroid forrás. Különösen Kelet-Európában nagy állományokban termesztett; fitokémiai, biológiai vizsgálatok illetve készítmény előállítás céljára egyaránt.

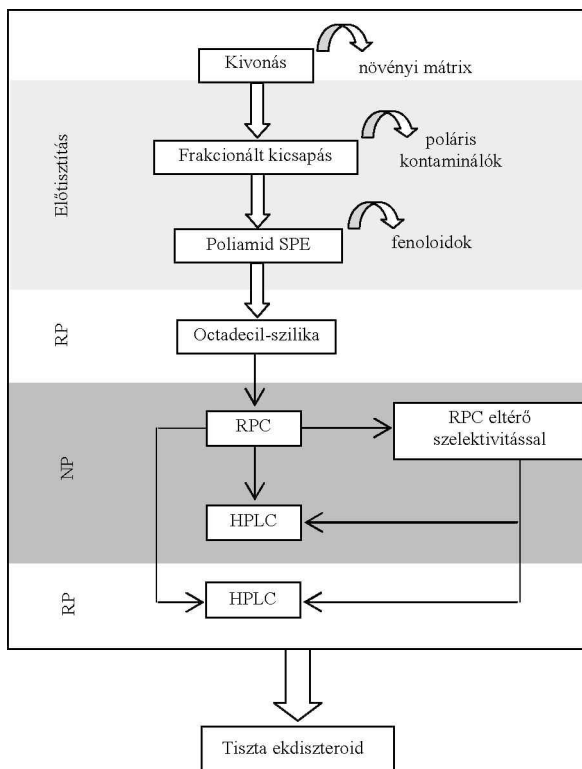
A *L. carthamoides* és a *S. wolffii* ekdiszteroid összetétele számos közös vonást mutat, nemcsak a fő komponensekben, hanem a minor tartalomanyagokban is. Mindkét növény kiváló forrása a magas aktivitású 11 α -hidroxiekdiszteroidoknak és a 7,9(11)-dién szerkezetű vegyületeknek. Számos *Leuzea* és *Serratula* ekdiszteroid rendelkezik speciális szerkezeti sajátosságokkal: 14-es helyzetű β térállású, illetve 3-as helyzetű α anellációjú hidroxicsoporttal és transz kapcsolódású A/B gyűrűvel. Mindkét növény bioszintetizál mono-és diacetonid származékokat. A fenti molekulák a két faj kémiai markereinek tekinthetők, mivel a legtöbb vegyületet más növényi forrásból eddig még nem azonosították. Az ekdiszteroid profil hasonlósága is bizonyítja a két faj kemotaxonómiai kapcsolatát. A fenti megállapítások azt is

alátámasztják, hogy a *S. wolffii* a *L. carthamoides* megfelelő helyettesítője lehet. A pompás zsoltina alkalmas hazai ekdiszteroid forrás fitokémiai, farmakológiai vizsgálatokhoz és készítmények előállításához.

3.3. A kutatás metodikai jelentősége

Új ekdiszteroid izolálási eljárást fejlesztettük ki. A hatékony előtisztítást követően összehasonlítva a korábbi soklépéses, elsősorban adszorpciós módszereken alapuló metodikával mindössze négy kromatográfias lépés alkalmazásával sikerült tiszta ekdiszteroidot nyernünk. Az izolálási folyamat fő lépéseit a **3. ábra** mutatja be.

3. ábra Az izolálási metodika általános sémája

Az általános ekdiszteroid izolálási metodikát a centrifugális rétegekromatográfia (RPC) bevezetésével fejlesztettük tovább. A módszer a korábban alkalmazott adszorpciós eljárásokkal összehasonlítva számos előnyös tulajdonsággal rendelkezik:

- Az RPC egyszerűbben kivitelezhető, mint a klasszikus preparatív rétegekromatográfia.
- A centrifugális erő hatására bekövetkező kényszeráramlás gyorsabb és jobb elválasztást biztosít.
- A minta rövidebb ideig van kapcsolatban az állófázissal, így az állófázis okozta bomlás veszélye csökken.
- Az állófázis vastagságának, az áramlási sebességnek és a mozgó fázis összetételének változtatásával illeszthető a módszer az adott izolálási körülményekhez.
- Az RP-CC és az RPC egymás utáni alkalmazás jelentős szelektivitás váltást biztosított.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretném köszönetemet kifejezni mindazoknak, akik e disszertáció elkészítésében segítségemre voltak. Elsőként is hálásan köszönöm témavezetőm, Dr. Báthori Mária Professzorasszony támogatását, bátorítását és mind a kutatómunka, mind a disszertáció megírása során nyújtott inspiráló tanácsait.

Köszönettel tartozom Dr. Máthé Imre Professor Úrnak a Farmakognóziai Intézet korábbi és Dr. Hohmann Judit Professzorasszonynak az intézet jelenlegi vezetőjének, hogy lehetőséget biztosítottak munkám elvégzéséhez.

Személyes útmutatásaiért hálával tartozom Dr. Szendrei Kálmán Professor Úrnak.

A növényi nyersanyag biztosításáért köszönet illeti Dr. Praszna Lajost.

Köszönetemet fejezem ki társszerzőimnek: Dr. Kalász Huba Professor Úrnak az elválasztás-technikai kérdésekben nyújtott tanácsaiért, Dr. Tóth Gábornak, Dr. Simon Andrásnak és Takács Máriának az NMR mérések elvégzéséért és kiértékeléséért, Dr. Gergely Andrásnak a cirkuláris dikroizmus vizsgálatok elvégzéséért, Dr. Kele Zoltánnak a tömegspektrumok felvételéért, továbbá Dr. Janicsák Gábornak a denzitometriai vizsgálatokért, és Dr. Fekete Gábornak a rovarhormon-aktivitási vizsgálatokért.

Őszinte köszönettel tartozom Hevérné Herke Ibolyának értékes tanácsaiért és munkám feletti szerető örködéséért.

Hálás vagyok közvetlen munkatársaimnak: Dr. Hunyadi Attilának, Tóth Noéminak és Ványolós Attilának. Köszönöm segítségüket, támogatásukat, barátságukat. A Farmakognóziai Intézet valamennyi munkatársának köszönöm a munkámhoz nyújtott segítséget és a kellemes munkahelyi légkört.

Végül köszönöm családom szerető támogatását és gondoskodását.

Publikációk listája

A disszertáció alapját képező közlemények

- I. Kalász H., **Liktor-Busa E.**, Janicsák G., Báthori M.: Role of preparative rotation planar chromatography in the isolation of ecdysteroids. J. Liquid. Chrom. R.T. 2006, 29, 2095-2109. **IF: 0,825**
- II. **Liktor-Busa E.**, Simon A., Tóth G., Fekete G., Kele Z., Báthori M.: Ecdysteroids from *Serratula wolffii* Roots. J. Nat. Prod. 2007, 70, 884-886. **IF: 2.418**
- III. Simon A., Tóth G., **Liktor-Busa E.**, Kele Z., Takács M., Gergely A., Báthori M.: Three new steroids from the roots of *Serratula wolffii* Steroids. 2007, 72, 751-755. **IF: 2.849**
- IV. **Liktor-Busa E.**, Simon A., Tóth G., Báthori M. The first two ecdysteroids containing a furan ring from *Serratula wolffii*. Tetrahedron Lett. 2008, 49, 1738-1740. **IF: 2.509**

Egyéb közlemények

- I.a **Liktor-Busa E.**, Szendrei K. Gyógynövény alkalmazások a Kárpát-medencében: Mít ér a fekete ribiszke? I. rész Gyógyszerészet 2007, 51, 618-622, 626-627.
- I.b **Liktor-Busa E.**, Szendrei K. Gyógynövény alkalmazások a Kárpát-medencében: Mít ér a fekete ribiszke? II. rész Gyógyszerészet 2007, 51, 681-687, 691-692.

Előadások, poszterek

Liktor-Busa E., Simon A., Tóth G., Gergely A., Praszna L., Máthé I., Báthori M.: *Serratula wolffii*, mint jelentős ecdiszteroid nyersanyagforrás. XI. Magyar Gyógynövény Konferencia, Dobogókő, 2005.

Liktor-Busa E., Simon A., Tóth G., Máthé I., Báthori M.:
Ekdiszteroidok izolálása kombinált folyadékkromatográfiai módszerekkel.
Fiatal analitikusok XX. előadói napja, Budapest, 2005.

Liktor-Busa E., Simon A., Tóth G., Máthé I., Báthori M.:
Új dimenziók az ekdiszteroidok izolálásában.
Congressus Pharmaceuticus Hungaricus XIII., Budapest, 2006.

Liktor-Busa E.:
Serratula wolffii, mint új ekdiszteroidok forrása.
VIII. Clauder Ottó Emlékverseny, Budapest, 2007.

Liktor-Busa E., Simon A., Tóth G., Máthé I., Báthori M.:
Új dimenziók az ekdiszteroidok izolálásában.
Sesiunea Stiintifica Jubiliara, Marosvásárhely, 2007.

Liktor-Busa E., Simon A., Báthori M.:
Serratula wolffii, mint új ekdiszteroidok forrása.
Tavaszi Szél Konferencia, Budapest, 2007.

Liktor-Busa E., Simon A., Báthori M.:
Serratula wolffii, as a source of new ecdysteroids.
55th International Congress & Annual Meeting of the Medicinal Plant Research, Graz,
2007.

Liktor-Busa E., Simon A., Báthori M.:
Kivételes szerkezetű ekdiszteroidok kinyerése a *Serratula wolffii*-ből optimalizált
izolálási eljárással.
Gyógynövény Szimpózium, Szeged, 2007.

Liktor-Busa E., Hunyadi A., Báthori M.:
Fitoekdiszteroidok – izolálásuk, felhasználásuk jelene és jövője.
MTA Szteroidkémiai Munkabizottság, Szeged, 2007.

Liktor-Busa E., Simon A., Báthori M.:
A *Serratula wolffii* kivételes szerkezetű ekdiszteroidjai.
Magyar Tudomány Ünnepe, Szeged, 2007.